

Lola Lafon

Mercy, Mary, Patty

Uddrag oversat af Nils Schultz Ravneberg

Oversat efter: Lola Lafon, Mercy, Mary, Patty

© Éditions Actes Sud, 2017

Actes Sud

texte | tekst

Du kan ikke forblive i denne vredsløse verden hvor alting ordner sig, hvor pengene alene må forblive udelte, hvor det er hjertet der bliver delt...

Paul Nizan
Sammensværgelsen.

De skriver om piger der forsvinder. De skriver om de savnede der stikker af og kaster sig hovedkulds ud i verden, de undvigende som voksne ikke forstår. De anfægter vores hensynsløse ønske om at bringe dem til fornuft igen. De skriver om iveren hos dem der på børneværelset om aftenen drømmer om vilde udflugter hvor de stiger ind i slingrende busser, tog og fremmede menneskers biler, hvor de vender vejene ryggen og løber ud i landskabet.

Deres bog *Mercy Mary Patty*, som udkom i USA i 1977, er tilegnet disse piger og netop blevet genudgivet med et forord af Dem selv og en kort kommentar fra forlæggeren. I Frankrig har man endnu ikke oversat den. Den slutter med taksigelser og med oplysninger om Deres liv siden De fik Deres eksamensbeviser i amerikansk litteratur, historie og sociologi og om de stillinger De har haft: Chicago University i 1973, Collège des Dunes i Frankrig 1974-75, lektor ved universitetet i Bologna i 1982 og endelig Smith College, Northampton, Massachusetts. Flere akademiske artikler fra de seneste måneder fremhæver betydningen af Deres forskning, i bladene spekulerer man over Deres såkaldte ”comeback”. I *The New Yorker* har man skrevet to spalter om Dem:

“En kontroversiel teori: Gene Neveva og hendes unge kuldsejlede piger, fra Mercy Short i 1690 til Patricia Hearst i 1974.”

Boghandleren i Northampton kommer Deres bog ned i en lille brun papirpose, mit valg har vakt hans nysgerrighed, Hearst-sagen er en gammel historie, De kommer fra Europa, ikke sandt, for tiden har De vel Deres egen gruppe af utålelige piger at se til, sådan nogle som åbenlyst sværger troskab til en Gud ligesom man forgaber sig i en skuespiller, Marx, Gud, det er et spørgsmål om epoke... De er garanteret studerende på Smith College, fortsætter han, hvis De gerne vil møde forfatterinden, så står hendes nummer i undervisernes telefonbog.

Men jeg leder ikke efter Dem. Deres kontor ligger på første sal i den bygning som jeg går forbi hver morgen, men det er ikke vigtigt, for jeg leder ikke efter Dem, jeg forestiller mig Dem. I boghandlen forklarer jeg hvorfor jeg er kommet, jeg nævner Deres navn, jeg fortæller min historie, jeg siger uden videre fru Neveva, som om De stod lige ved siden af os og gjorde indtryk på mig, jeg siger Neveva på samme måde som Deres ærefrygtige franske elever, som jeg ikke var en af, Gene Neveva der ankommer til en lille by i Sydvestfrankrig i januar 1974, en ung lærerinde som i efteråret 1975 hastigt sætter en seddel op med tegnestifter i byens to bagerier, leder efter kvindelig studerende som taler og skriver engelsk på højt niveau, fuldtidsjob i femten dage, voksne ingen interesse. HASTER.

Oktober 1975

Der er tre piger der har svaret på annoncen, de sidder foran Dem i Deres trange kontor, De rækker dem en lille pose med peanuts og cashewnødder, Deres knæ støder mod bordet, Deres marineblå shetlandssweater har lapper på albuerne, man kan se knysterne gennem flængerne i Deres cowboybukser. Goddag, siger De til dem, jeg hedder Gene Neveva, det udtales djün ligesom Gene Kelly eller Gene Tierney, ikke noget med at ændre på mit fornavn tak, ikke noget med Gena eller Jenny. De sidder klempt sammen på en bordeauxfarvet divanese og fortæller hver især omhyggeligt om deres erfaringer i håb om at overbevise Dem, den ene læser engelsk litteratur på universitetet, den anden har allerede været i USA to gange, flydende engelsk er vigtigt når man vil være forretningskvinde. Da det er den tredjes tur, siger hun blot at hun har taget et sabbatår efter studentereksamen, som hun afsluttede i juni, og at hun har brug for at tjene nogle penge. Som de allerede ved, er De gæsteprofessorinde. De har studeret på Smith College i Massachusetts, et universitet der blev grundlagt i 1875 og var forbeholdt unge piger, der ellers ikke havde lov til tage en videregående uddannelse. Sylvia Plath var studerende dér. Kender I slet ikke Sylvia Plath? Ved synet af ansøgernes forlegne ansigter holder De inde et øjeblik og ser skeptisk ud. Margaret Mitchell? Forfatterinden bag Borte med blæsten? De unge piger nikker med en begejstring, som De maner i jorden, det er bare en roman af tvivlsom kvalitet,

Smith College havde først og fremmest den ære at have den første afroamerikanske universitetsuddannede kvinde i 1900, Otelia Cromwell, som studerende.

”Amerikansk kultur og livsstil”, det fag De underviser i på Collège des Dunes, er alsidigt – De opremser i al hast det De ved deres ankomst havde planlagt at undervise i, husene i Massachusetts’ særlige arkitektur, F. Scott Fitzgeralds breve til sin datter, historien bag Haight Ashbury-kvarteret i San Francisco, noget med at beskæftige sig med Abernes planets’ store succes, analysere vandrehistorien om den kvindelige spøgelsesblaffer, Apollo 16’s færd og slutte af med opfindelsen af Arpanet og dets konsekvenser for menneskers kommunikation med hinanden.

Sikke et program. Det hænger sammen med Deres store forventer til den undervisningsanstalt. I skulle bare se velkomstfolderen, hvor der er hele tre sider om pædagogisk innovation, men det viser sig at virkeligheden er en helt anden, det er blot endnu en privatskole for talentløse piger der flakker omkring efter gymnasiet, en fabrik som producerer fremtidige husmødre der opfører sig mere som hippier end deres mødre, nuttede kæledyr, opdrættet til at blive brugt inden sidste salgsdato. Piger der ikke forstår noget som helst af de artikler De giver dem. De unge ansøgere tier og venter høfligt på at få at vide hvad det har med dem at gøre, måske har de ikke forstået det underforståede seksuelle budskab i Deres formulering ”opdrættet til at blive brugt”. Eller også er de rædselsslagne over at skulle underlægge sig Deres dom for at få det arbejde som De endnu ikke har sagt et ord om.

Én efter én læser de en artikel fra New York Times højt og oversætter indholdet i grove træk, De spørger dem om hvad de læser, deres musiksmag, lader som om De ikke forstår hvis de taler til Dem på fransk, sorry?

Men hvor har De dog lært sådant et engelsk, spørger De den tredje ansøger, der straks rødmer, hun fortæller om amerikanske sange, hvis tekster hun holder af at skrive af, de er briter, protesterer De fornøjet, da hun reciterer teksterne til Rolling Stones' Time Waits for No One og David Bowies Young Americans. Hun opremser sine yndlingsfilm, hver uge bliver der sendt en film på originalsprog på kanal 2, Filmklubben, hun misser den aldrig, selvom det er sent, klokken 23, De kalder hende amerikanofil, hun hakker og stammer, ved ikke om det er en god ting. De lytter alle tre rædselsslagne til Dem da De efterligner forstanderindens årlige tale til forældrene med en affekteret og overdrevent nasal stemme "Nææ neej, det handler ikke om ikke at optage drenge i min institution, men om at give pigerne en helt særlig opmærksomhed! Om at frigøre dem fra deres egen angst!" De spørger dem hvad de mener om det, om de kunne tænke sig at blive opdraget på det sted, hvor man får adgang til så mange fag, introduktion til psykoanalyse, filmhistorie, grundlæggende baroksang, judo og moderne dans. Den tredje piges svar – indskrivningsgebyrerne er alt for høje – modtager De med begejstring, som om De havde gjort en videnskabelig opdagelse: Li-ge præ-cis! Netop! Selve princippet bag den institution er en selvmodsigelse: Det er kun dem der har råd der skal frigøres. Altså er den institution

blot en gang bullshit.

Pludselig springer De op på den gennemsigtige plexiglasstol. De får fat i en papkasse som står øverst i reolen og stiller den på skrivebordet. Se her, siger De, idet De peger på pakken som er kommet fra Amerika, det kan man se på den imponerende mængde identiske grønne frimærker som er klistret hen over den. Hele opgaven for den der bliver ansat, ligger i den der, De fremviser nogle mapper, som bugner af avisudklip, åbner en plasticpose fuld af minikassetbånd der ligner dem, som de unge piger optager deres yndlingsange fra radioen på. De skal skrive en rapport, og De når aldrig at læse det hele igennem, De må sammenfatte disse tonsvis af artikler, De peger på papkassen. De understreger at det er strengt nødvendigt at være fuldt til rådighed, men kun for en kort periode, højst femten dage.

– Ved I for resten hvem Patricia Hearst er? Pigerne står på trappeafsatsen da De stiller dem spørgsmålet, som om De lige var kommet i tanke om det, en af ansøgerne er ivrig efter at svare: hun har set hende i fjernsynet på en ferie i USA, Patricia er meget rig, hun er blevet kidnappet, og... Hun bliver afbrudt af sin konkurrent, ja der bliver snakket om hende i Frankrig, der var et skyderi, en brand, og hun døde. Nej, siger De irettesættende, hun er levende, politiet har fundet hende igen. Det er kidnapperne der er døde. Og man har pålagt Dem at vurdere Patricia Hearsts psykiske tilstand efter alle disse dramatiske hændelser. En ærbødig tavshed følger. Ingen af de tre piger spørger hvad det er for et mystisk ”man” der har henvendt sig til Dem,

eller hvorfor man har valgt Dem, som er specialist i historie og litteratur. De er den voksne, underviseren og derudover en fremmed kvinde som indbyder til et eventyr, historien om en kidnapning, en arvtager, en happy end. Det er nok i sig selv. Den unge pige hvis engelskniveau De roste tidligere, har ikke sagt et ord, måske er hun forfærdet over at være dumpet i sidste ende fordi hun aldrig har hørt tale om Patricia Hearst. Samme aften åbner hendes mor døren til hendes værelse med telefonrøret i hånden: Det er til dig, en spøjs accent, uden tvivl den amerikanske professorinde.

- Kan man tillade sig at besøge sine undervisere her på egnen, spørger De hende som de antager som assistent. For der er trangt på mit kontor, det er bedre at være hjemme hos mig. Vi kan drøfte løn i morgen tidlig, jeg stoler på at De ikke lader Dem bondefange af mig. Er De for resten virkelig atten år gammel, jeg ville nærmere tro De var femten? Og det betyder ingenting at hun intet ved om Patricia Hearst, tilføjer De, inden De lægger på.

Under denne sære ansættelsessamtale – noget af et show – undlader De at komme ind på en stor del af Patricia Hearsts dramatiske historie. Er De bange for at skræmme de tre unge franske kvinder ved at fortsætte, forekommer de Dem alt for unge, er De bange for, at deres forældre bliver bekymrede over at se dem arbejde med sådan en sag? De har boet i denne by med mindre end fem tusinde indbyggere i halvandet år, og De har sikkert oplevet hvor grænserne går, her ved man alt, fortæller alt, og alt måles og

vejes. De har brug for tid hvis de skal redegøre for sagens kompleksitet over for Deres samtalepartnere, og tid har De så lidt af. Hvordan skal de gribe fortællingen om den unge amerikanske kvinde an, hvilken del skal De begynde med?

Den del hvor Patricia blev bortført 4. februar 1974 af en lille, næsten ukendt revolutionær gruppe, SLA? Den med den første besked fra arvingen den 12. februar, et lydbånd anbragt af bortførerne ved indgangen til en radiostation, som gør indtryk på hele landet, hendes svage stemme, der klagende siger mor, far, jeg har det godt? Hvordan skal De forklare disse franske kvinder der er kommet for at få arbejde, at ofret ifølge FBI har forvandlet sig til en skyldig på mindre end to måneder, konverteret til bortførernes marxistiske sag, hun er endda blevet set sammen med dem den 15. april på videoovervågningsbilleder fra en bank i San Francisco, bevæbnet med et M1-gevær. Man forstår godt at De holder Dem til det ansøgerne ved, og at De fortier Patricia Hearsts forvandling.

Hvad angår Deres opgave, denne ”psykiske” vurdering, så lyver De ikke, men også her udtrykker De Dem sparsomt og nævner ikke Patricias advokat, Deres bagmand. De har femten dage til at finde det der skal til i den fotokopifyldte papkasse for at kunne udfærdige en undersøgelse der kan rense den tøs som den amerikanske presse kredser om og forgaber sig i, alt imens hendes retssag nærmer sig. Femte dage til at afgøre sagen, hvem er den sande Patricia, en marxistisk terrorist, en vildfaren studerende, en ægte revolutionær, en stakkels lille rig pige, en arving på afveje,

en trivial og intetsigende person, som har tilsluttet sig en tilfældig sag, en manipuleret zombie, en vred ung pige som har Amerika i sigtekornet?

På dørtærsklen tager en stor beige hund med brune pletter imod Deres nye assistent med vild begejstring, De bøjer Dem ned for at holde den tilbage – føj! den har lige givet mig en tungeslasker – med et blink i øjet, meet Lenny, De kaster en sok til hunden for at få den til at fjerne sig. De lægger småkager dækket af perlesukker på en tallerken, byder på en kop te, jasmin, mynte, russisk, det er op til hende at vælge, De viser hende en halv snes forskelligartede og lidt rustne metaldåser som står på bordpladen i køkkenet. Hun peger på en tilfældig dåse, tør ikke sige til Dem at man i hendes familie ikke skelner mellem te og urtete, man drikker det kun når man er syg. Hun står og lytter til Dem med koppen i hånden, De har ikke bedt hende sætte sig, og rummets eneste stol er dækket til med trøjer, en formløs bunke.

- Det bliver kedeligt at resumere artiklerne, det bliver nødvendigt at koncentrere sig om detaljerne, med fingeren kærtegner De papkassens iturevne kanter, den kasse som står på spisebordet. Den unge franskmand nikker samtykkende, hun ser sig omkring efter indicier, er De gift? De bruger ikke parfume, Deres ansigt er usminket, det afslører den røde næsetip, Deres hår er samlet i en rodet hestehale, Deres negle er korte som en drengs, gule af nikotin, De ler med munden fuld af gennemgnasket småkage uden at undskylde, sammenfiltrede halskæders med matte sten dingler ud fra en

halvt lukket skuffe, De har hængt vinylcovere op på væggen, en af Nina Simone og en af Patti Smith, De nævner to gange deres "bedste veninde" som bor i San Francisco, udtrykket synes at stamme fra en ikke alt for langstrakt ungdom, hvor gammel er De? Hunden følger Dem overalt, i køkkenet, på badeværelset, da De skal på toilettet bliver De ved at tale til Deres assistent, råber til hende at hun skal tage telefonen. Frøken Gene Neveva kan ikke tale nu, improviserer den unge pige forbløffet.